



Nacka Miljövårdsråd

Nacka Miljövårdsråd är en partipolitiskt och religiöst obunden förening, bildad 1969, med både enskilda personer och nackaföreningar som medlemmar. Miljövårdsrådet verkar för en god boende-, arbets-, trafik- och fritidsmiljö. Nacka Miljövårdsråd är remissorgan i kommunala planfrågor.

Nacka 2017-03-17

Nacka kommun
 Miljö- och stadsbyggnadsnämnden
 Planenheten KFKS 2012/294-214
 131 81 Nacka
registrator.plan@nacka.se

Remissvar avseende förslag till planprogram för Henriksdal

Alltför dålig kollektivtrafik - kan leda till trafikinfarkt

Området Henriksdal - Danvikshem - Finnboda - Kvarnholmen kommer efter planerad utbyggnad att ha alldeles för dålig kollektivtrafik. Den aktuella förtätningen motiveras bl a av kravet att bygga betydligt fler bostäder på västra Sicklaön för att Nacka ska få tunnelbana. Emellertid har de som kommer att bo här mycket begränsad glädje av den nya

tunnelbanelinjen eftersom de inte kommer att kunna nå den med normalt gångavstånd. Nu kollektivtrafikförsörjs området dels av busstrafik (linje 402 och 53 samt enstaka turer på linje 469) och av båttrafiken Sjövägen (linje 80). Först om ungefär ett decennium väntas Saltsjöbanan åter trafikera sträckan Henriksdal - Slussen.

När man planerade för "Nackas norra kust" 1999 räknade man med en spårvagnslinje i Kvarnholmsvägen med tunnel genom Kvarnholmen och en bro avsedd enbart för spårvagnar, cykelister och gående över Svindersviken mot Forum. Denna lösning hade givit betydligt bättre kollektivtrafik än den nu planerade.

I Planprogrammet planerades för en bussvändplats på Kvarnholmen. Genom att man i nu antagen detaljplan tagit bort denna bussvändplats har man frånhänt sig möjligheten att en stombusslinje, t ex den som nu vänder i Sofia dras till Kvarnholmen för att förstärka busstrafiken på Kvarnholmsvägen.

Om den tillgängliga kollektivtrafiken upplevs som dålig kommer detta att leda till att många i området transporterar sig med bil vilket kommer att leda till trafikinfarkt. Trafikinfarkten leder i sin tur till att bussarna fastnar i trafiken med resultat att kollektivtrafiken fungerar ännu sämre. En kort bussfil åt ena hållet löser inte hela problemet.

Den planerade utbyggnaden i detta område kräver ett krafttag för att förbättra kollektivtrafiken. Givetvis måste båttrafiken (Sjövägen), som redan nu ha så stort passagerarunderlag att man ofta måste avvisa passagerare, utökas rejält. En spårvagnslinje enligt planeringen 1999 skulle vara utmärkt men finns inte med i nuvarande planer. Andra lösningar kan vara att komplettera med en kabinbana (linbana) t ex på sträckan Nacka centrum - Kvarnholmen - Finnberget - Henriksdalsberget - Slussen eller annan lämplig sträcka som ger goda förbindelser till annan kollektivtrafik även vid trafikinfarkt.

En minskning av biltrafiken till förmån för kollektivtrafik, helst eldriven, är en förutsättning för att vi ska kunna uppnå de globala klimatmålen samt Nackas lokala miljömål - att minska utsläppen av vägtrafikens växthusgaser från 2010 med 25% till 2020, med 50% till 2015 och med 80% till 2030 per person.

Trolldalens bevarande

200 bostäder har tagits bort jämfört med tidigare (2016 års) programförslag. Enligt förslaget bevaras en remsa skog inom Trolldalen men detta räcker inte.

Bebyggelse längs Kvarnholmsvägen och Henriksdalsbacken bör i första hand utvecklas för att kunna spara det inre av skogen i Trolldalen. Att anlägga ett nytt vägsystem och bostadskvarter inne i skogen får förödande konsekvenser. Värdefull vegetation och värdefulla berghällar går förlorade och det som blir kvar kommer också få ett mycket begränsat värde för rekreation. Trolldalen, utom ett område närmast porten till reningsverket vid Kvarnholmsvägen, har bedömts ha högsta naturvärdesklass, nyckelbiotop och är alltså synnerligen bevaranvärd.

Henriksdalsberget och Henriksborg kommer att omgärdas av ny bebyggelse som på många platser begränsar utsikten och naturkontakten. Att åtminstone bevara Trolldalen är därför rimligt. Trolldalen är viktig för hela området inklusive Finnboda och Saltsjökvärn med flera angränsande områden.

Nacka stad planeras att totalt få mindre yta för natur/parkmark än Kungsholmen och planeringen av Henriksdalsområdet är ett exempel på detta.

Järla IF Orientering kommer som en del av arrangemanget *Friska Nacka* att 22 augusti till 31 oktober 2017 att ordna orientering med 25 kontroller i form av aluminiumstolpar med bokstavskoder i Trolldalen och Ryssbergen samt några andra platser runt Svindersviken. Ett större antal personer från Nacka och Stockholm som köpt karta väntas i egen takt leta rätt på dessa kontroller. Så länge det finns skogsområden av rimlig storlek kvar fungerar således Trolldalen och Ryssbergen som hälsobringande strövområden, inte bara för dem som bor närmast.

Kommunens översiktsplan är inaktuell

Inom programområdet föreslås nu 1400-1700 bostäder jämfört med 1600-1900 i tidigare förslag. För arbetsplatser och verksamheter i övrigt föreslås 50000-60000 kvadratmeter våningsyta. Den exploatering som föreslås är större och avses ske snabbare än vad översiktsplanen anger trots de stora miljö- och trafikproblem som konstaterats.

I översiktsplanen från 2012 pekas Henriksdal ut som ett förtättningsområde där cirka 1000 bostäder och 1000 arbetsplatser kan tillkomma till och med 2030. Utbyggnaden förutsätter en ombyggnad av Henriksdals trafikplats. Bebyggelsen på Henriksdalsberget och närliggande barrskogsområde lyfts fram som värden att beakta. Översiktsplanen aktualitetsprövades under 2016 och kommer att uppdateras enligt kommunen. När detta ska ske framgår inte. Det är hög tid att översiktsplanen snarast uppdateras med samrådsförfarande enligt Plan- och bygglagen.

I programtexten hänvisas till olika dokument som oftast inte varit på samråd exempelvis Fundamenta. Vissa andra dokument som Förhållningsätt till höga hus och Ekosystemtjänster (som i och för sig inte heller förankrats hos invånarna) kommenteras inte trots att ämnesområdena för dessa är högst relevanta för programområdet.

Planeringens övergripande utgångspunkter behöver förändras

Generellt bör ytor för biltrafik inte expandera på det sätt som skett i hitillsvarande planering av Nacka stad. Nacka Miljövårdsråd önskar att kommande översiktsplanering ska innehålla förbättringar på denna punkt. Tillskott av hårdgjorda ytor bör mätas och sättas i relation till omfattningen av tillkommande bostäder och lokaler.

Inom kommunen finns stora kunskaper om ekosystemtjänster och detta behöver föras in i planeringen och i slutändan påverka inriktningen på utbyggnaden av Nacka stad och kommunen i övrigt. Programförslaget anger ytor för gröna tak etc. men en bredare ansats behövs. Aktuell forskning visar grönområdets betydelse för hälsan.

Klimatpåverkan i byggandet bör uppmärksammas bättre och det gäller också byggnadsmaterial. Flerbostadshus i trä har prövats på många håll i landet och detta bör ske också i Nacka.

Gång- och cykelvägar bör analyseras tidigt i planeringen och inte som nu döljas som en genomförandefråga. Säkra skolvägar är en av de aspekter som behöver större uppmärksamhet.

Tunnelbaneöverenskommelsen och Strukturplanen är inte förankrade i översiktsplanering. Invånarna har inte fått framföra sina åsikter och förslag som avses i Plan- och bygglagen.

Tid behövs för att hitta hållbara lösningar

Vi riskerar att bygga fast oss i lösningar som kommer att vara dyra för kommunen att förvalta många år framöver. Det handlar bara om ökad exploatering och antal bostäder och det känns som att en bra samhällsplanering inte uppnås. Möjligheten att exempelvis skapa goda offentliga rum och friytor riskeras och att kravet på täthet leder till sämre boendekvaliteter med byggnation i störda lägen och lägenheter mot skuggiga gårdar. Därmed finns stor risk att kommunen inte kan leva upp till portalparagrafen i PBL, om att främja en god och långsiktigt hållbar livsmiljö.

Henriksdals reningsverk

Reningsverket har en viktig regional funktion och måste kunna fortsätta att fungera och kunna bli ännu effektivare i sin rening framöver. Fördjupad dialog med Stockholm Vatten om pågående och framtida utveckling av reningsverket krävs. Det behövs rening av läkemedelsrester och andra gifter som ännu inte är åtgärdade eller ingår i pågående utbyggnad. Strömmen får ta emot utsläpp från en stor del av regionen.

Det gäller att inte bygga bostäder där boendekvaliteten påverkas av reningsverkets luftutsläpp och logistik. Samtidigt får inte bostäder placeras så reningsverket får driftproblem.

Av riskutredningen från Tyréns som tyvärr inte publicerats tillsammans med samrådshandlingarna framgår att bostäder inom 300 meter från Henriksdalsverkets skorsten där metanol förvaras bör ha avstängningsbar ventilation och att svårutrymda lokaler inte bör placeras där.

Dagvatten

Dagvattenrapporten är omfattande men svår att förstå. Vattendirektivet nämns inte och vattenförekomsten Strömmen behandlas summariskt på några få rader. Fyra delområden behandlas separat men hela programområdets långsiktiga påverkan är oklar. Vad som är rimligt dagvattenomhändertagande på lång sikt är oklart. Olika procentsatser för reduktion av olika föroreningar presenteras men vad är då en kvalitetsnivå som krävs för Strömmen. Jämförelser med dagens dagvattenutsläpp räcker inte.

Dagvattenstrategin håller för närvarande på att revideras. En anledning är att strategin är inaktuell då den inte tar hänsyn till Vattendirektivens miljö kvalitetsnormer. Kraven på dagvattenrening är idag högre. (Enligt kommunens hemsida, text reviderad 30 Maj 2016).

Vad är nytt i kommunens beställning av föreliggande dagvattenutredning för Henriksdalsområdet eller baserar sig arbetet på kommunens inaktuella strategi (2008) och den begränsade policyn som beslutats senare. Denna policy från 2010 är några allmänt hållna punkter, allt som allt en knapp A4-sida. Viktiga dagvattenfrågor tas upp i själva programtexten vilket är bra men kommunens policy kommenteras inte.

Klimatsmart byggande

Det är viktigt att kräva miljövänliga byggnadsmaterial, t ex trä samt gröna tak och solpaneler för el. En betydande del av tillkommande parkering bör ha laddplatser för elbilar, elsystemet bör dimensioneras för att i en framtid alla parkeringar har laddplatser.

Bilpooler och cykelrum med reparationsmöjligheter bör tillämpas för att minska behovet av bilar.

Ofullständiga handlingar

I handlingarna finns en text om naturvärdesträd på Henriksdalsberget från Pro Natura utarbetad av Thomas Fasth. Det som presenterats är emellertid bara sidor med i huvudsak text och fotografier. De delar (bilagor) med karta över naturvärdesträd, värdräd och sällsynta växter samt tabellen med naturvärdesträd och rödlistade arter saknas. Det väsentliga, slutsatserna av vad man funnit vid inventeringen saknas alltså, bara en inledande brödtext har presenterats. Utan de tillhörande kartor som inte publicerats på webben är det inte möjligt att förstå vilka områden som avses och därmed inte t.ex. vilka områden som är av högsta naturvärdesklass, även kallat nyckelbiotop. Att undertecknad fick sig ytterligare handlingar tillsända 14 mars, tre dagar före samrådshandlingens utgång, efter att ha begärt dem 8 februari hjälper inte, de har saknats för dem som svarar på samrådet.

Likaså har dagvattenutredningen presenterats utan de delar (bilagor) som visar förslagen på åtgärder och utformning. En komplettering gjordes 9 mars, kort tid före samrådshandlingens utgång, efter att materialet efterfrågades 8 februari.

En riskutredning daterad 2015-06-25 fanns på kommunen men presenterades inte tillsammans med samrådshandlingarna trots att det där t ex föreslås särskilda åtgärder för ventilation inom delar av planområdet, något som man givetvis bör ta hänsyn till i planprogrammet.

Felaktigheter i handlingarna

På karta med trafik (programförslaget, sid 45) har felaktigt markerats att buss 53 skulle gå i en tunnel mellan hållplatserna Saltsjöqvarn och Danviken. Detta är givetvis omöjligt då tunneln befinner sig ett 20-tal meter under hållplats Saltsjöqvarn utan anslutning på denna plats.

På samma karta saknas den mycket viktiga busshållplatsen Henriksdal mot Slussen, medan flera andra hållplatser inte är korrekt placerade. Vidare är Saltsjöqvarns båtbygga markerad på fel plats.

På sidan 47 står att perspektivsektion C-C skulle ligga på Danvikshemsvägen, ska vara Henriksdalsbacken.

Samrådshandlingar på webben har ofta varit otillgängliga

Tyvärr har omfattande delar av Nacka kommuns webb varit otillgängliga vid ett flertal tillfällen under samrådstiden vilket stört arbetet med utforma ett remissvar. Samrådshandlingarna för Henriksdal och mycket annat har varit otillgängliga åtminstone 7 mars, 8 mars, 13 mars och i samtliga fall under åtminstone ett flertal timmar. Olyckligt är att när dessa fel inträffat innebär det att på en sida om ett pågående projekt, som den om Henriksdal, försvinner högespalten med "Status och handlingar" utan någon antydning att något är tillfälligt fel.

För Nacka Miljövårdsråd

Jan Åman
ordförande

Detta remissvar ligger på webben som
<http://www.nackamiljo.se/progrhenriksdal.pdf>

Nacka Miljövårdsråd
c/o Jan Åman
Plommongatan 9
138 31 Älta

Telefon:
08-7733283

E-post:
jan@aman.se
www.nackamiljo.se